

JUBILEJ FRANJE LUČIĆA

Povodom osamdesete godišnjice hrvatskog skladatelja Franje Lučića održana je dne 14. svibnja o. g. skromna proslava u turopoljskom muzeju Velike Gorice. Tom prilikom otvorena je i komemorativna izložba fotografija, notnih rukopisa, članaka i prikaza iz njegova života i rada. Svečara su pozdravili dekan Muz. akademije Milo Cipra, Ladislav Šaban u ime Glazbenog zavoda i Emil Cossetto kao predstavnik Saveza kompozitora. Sopranistica Mirjana Bohanec otpjevala je uz pratnju zagrebačkog kvarteta nekoliko autorovih solo-pjesama. Sa magnetofonske trake dopirali su zvuci njegove simfonije u f-molu, orguljske elegije i turopoljskih zborova. Skroman, jednostavan i srdačan kakav je uvijek bio, slavjenik je slušao pozdravne govore gledajući s nostalgijom, ali i s ponosom na protekle plodne godine svoga života. Uistinu, on je našu glazbu zadužio na svim područjima. Posebno poglavlje predstavlja njegov doprinos na području crkvene glazbe, uz koju je uvijek bio vezan preko svojih učitelja Vilka Novaka, Franje Dugana st. i svog omiljenog instrumenta orgulja.

Od samog početka Svete Cecilije surađivao je kao istaknuti cecilijanac bilo člancima ili glazbenim priložima. 1942. g. izdao je »Crkvenu pjesmaricu«, o kojoj Albe Vidaković kaže: »To je zbirka, koja dolično nadomješta Vijenčevu, dapače je nadvisuje... Odiše svetošću, ozbiljnošću, liturgijskim duhom i pravom glazbenom umjetnošću.« (Sv. Cec. 1943, str. 148).

Rođen 1889. g. u mjestu Kuće kraj Velike Gorice započeo je svoju glazbenu djelatnost kao dječak zamjenjujući seoskog orguljaša u Dubrancu. Ujak ga je poslao u Zagreb na gimnaziju, odakle je Lučić pošao na učiteljsku školu. Nakon toga se po nagovoru Vilka Novaka upisao na Hrv. glazbeni zavod, gdje je 1909. diplomirao teoretske predmete kod Franje Dugana i orgulje kod Ćirila Juneka.

Kao 15-godišnji mladić napisao je prvi Tantum ergo, a s 20 godina Preludij i Fugu za orgulje, Impromptu za orkestar. Otada počinje njegov uspon na skladateljskom području. God 1912. postaje lektorom povijesti na Muz. školi u Zagrebu.

1917. g. Lučić slušuje kao učitelj u romantičnom zatišju Kotarima blizu Samobora, gdje se bavi plodnim skladateljskim radom. Tu nastaje njegova prva simfonija, ujedno i prva simfonija većeg formata u hrv. literaturi (nakon Zajčeve c-mol simfonije). God. 1918.—1927. biva tri puta uzastopce biran za turopoljskog župana. Svoju općinu podigao je na visoku gospodarsku i kulturnu razinu. 1921.—1961. djelovao je kao profesor za polifonu kompoziciju i orgulje na Muz. akademiji u Zagrebu.

Bio je jedan od osnivača i direktora Glazbene škole Polyhymnia (1932—1941), koja se kasnije priključila Hrv. glazbenoj školi »V. Lisinski«, G. 1941. imenovan je ravnateljem i prorektorom Akademije, a 1944.—1945. rektorom. Od 1952.—1961. ponovno vrši službu rektora i nakon toga odlazi u mirovinu.

Svoj život Franjo Lučić posvetio je brojnim djelatnostima na razgranatom stablu naše glazbene kulture. Uz plodni skladateljski rad djeluje kao odgojitelj, orguljaš, plodan glazbeni pisac, organizator i reformator glazbene nastave, dirigent pjevačkih društava itd.

Našu crkvenu glazbu obogatio je ovaj plodni skladatelj znatnim doprinosom od 37 pučkih popijevki, 15 moteta, 4 mise i 16 skladbi za orgulje, od toga jedan koncert za orgulje i orkestar (prvi u hrvatskoj literaturi). Od pučkih popijevaka ističu se klasičnom ljepotom: Divnoj dakle (D-dur), O Isuse izranjeni, O silni jaki Bože, Blagoslovljen budi Bog. Među motetima posebno mjesto zauzima snažni spasovski ofertorij: »Ascendit Deus« za muški zbor i orgulje. Osobito treba istaknuti dvije velike i svečane mise: Missa solemnis u As-duru i Missa jubilaris u Es-duru koje se ubrajaju među najbolja ostvarenja naše crkvene glazbe prije drugog svjetskog rata.

Za svoj omiljeni instrument orgulje napisao je 16 skladbi koje su svakako vrijedne da budu objavljene, jer se među njima nalazi nekoliko izvršnih ostvarenja (Elegija f-mol, Fantazija c-mol, Fuga cis-mol).

Kao orguljaš Lučić je često davao solističke koncerte na orguljama. Najznačajniji su: Zagreb 1913., Gospić 1926, Zagreb 1926. i Dubrovnik 1940. Na programima su se često nalazila i njegova djela.

Odgojio je niz hrvatskih skladatelja (I. Kelemen, I. Malec, S. Horvat, A. Klobučar i drugi) i poznatih orguljaša (D. Andrić, A. Klobučar, V. Hranilović, A. Subašić itd.).

Posebna zasluga pripada autoru za niz izvršnih teoretskih priručnika koji odaju veliku erudiciju i jasnoću izlaćanja glazbene materije. Navest ćemo samo kapitalna djela: Harmonija (1924), Kontrapunkt (1951), Polifona kompozicija (1954). Osobiti uspjeh postigao je Lučić posljednjim udžbenikom koji uz svestrano pedagoško i umjetničko znanje obiluje vrlo prikladnim primjerima polifonih oblika. To je svakako najbolji priručnik te vrste kod nas. Na izložbi knjiga u Beču 1956 rektor Münchenske Akademije Karl Höller rekao je: »Njemački narod bi se ponosio takvim djelom.«

Baveći se duго godina teoretskim predmetima pisao je Lučić i razne članke u stručnim časopisima. Kao izvrstan poznavalac orgulja bio je pozvan

Bibliografija

I Duhovna glazba

A. Mise

1. Hrvatska misa u C-duru (mj. zbor i org.)
2. Hrvatska misa u c-molu 1924 (mj. zbor)
3. Missa solemnis u As-duru 1912
4. Missa eucharistica jubilaris u Es-duru 1940

B. Moteti i skladbe većeg opsega

1. Oče naš (D-dur) 1906
2. Oče naš (h-mol) 1906
3. Sveta noć 1910
4. Ave Marija 1910
5. Zdravo Marijo 1913
6. Kraljice neba 1913
7. Stabat Mater 1913
8. Lauretanske litanije (F-dur) 1913
9. Tantum ergo (As-dur) 1913
10. Ave Marija 1922
11. Oče naš 1923
12. Sv. Ćirilu i Metodu 1925
13. Pet moteta — psalmi na hebrejski tekst 1932

- a) Adonaj Moloh
- b) Mim' komo
- c) K' vodo

14. Ascendit Deus 1936
15. Oče naš 1940

C. Pučke crkvene i nabožne popijevke

1. Tantum ergo (D-dur) 1904
2. Zbogom ostaj 1904
3. O Isuse izranjeni 1905
4. Bože velji 1905
5. Majci Božjoj žalosnoj 1905
6. Skrušen padam 1907
7. Oče naš (G-dur) 1907
8. Veni sancte 1908
9. Nadgrobica 1908
10. Za pokojne 1908
11. O Djevo blažena 1910
12. O spasiteljna žrtvo 1913
13. Tolkoj ubo 1913
14. Marijo svibnja kraljice 1913
15. Tantum ergo (G-dur) 1913
16. Tantum ergo (D-dur) 1913
17. Tantum ergo (F-dur) 1913
18. Tantum ergo (Es dur) 1913
19. O Majko milosti 1913
20. Svetom Jakovu 1913
21. Ne bojim se 1913
22. Dobri Kriste 1913
23. O rumena ružice 1915
24. O silni jaki Bože 1915
25. Za prosne dane 1915
26. Lauretanske litanije (Es-dur) 1916
27. Lijepa ti si o Marijo 1918
28. Pohvale imenu Gospodnjem 1924
29. Svetoj Klari 1929
30. Se tebe ima rad 1929
31. Svetom Antunu 1935
32. Na dan sudnji 1940
33. O Srce žrtvo dostojna 1943
34. Blagi Bože
35. Ti koja Mati si
36. Ustaj rode
37. Danak svaki

D. Duhovno-programna glazba

1. Božićne popijevke za pjevanje i klavir (2 sveska 1911 i 1922)
2. Radujte se narodi (varijacije) 1913

E. Skladbe za orgulje

1. Preludij i fuga u g-molu 1906
2. Fugeta u a-molu 1906
3. Preludij i fuga u d-molu 1908
4. Toccata i fuga F-dur 1909
5. Sonata u c-molu 1909
6. Legenda u a-molu 1910

7. Fantazija i fuga c-mol 1932
8. Fantazija i fuga c-mol
9. Elegija u f-molu 1935
10. Korol »Zdravo Djevo čista« 1943.
11. Korolni preludij u f-molu 1943
12. Andante za orgulje 1943
13. Fuga u G-duru 1947
14. Mala fuga u d-molu 1947
15. Preludijum u c-molu

II Svjetovna djela

A. Orkestralne skladbe

1. Impromptu u g-molu 1909
2. Legenda u a-molu 1910
3. Koncert za orgulje i orkestar u c-molu 1913
4. Simfonija u f-molu za veliki orkestar 1917
5. Simfonija u d-molu za veliki orkestar 1934
6. Legenda u a-molu 1931
7. Sherzo u g-molu 1924
8. Elegija u f-molu 1937

B. Komorna glazba

1. Gudači kvartet u d-molu 1926

C. Klavirske skladbe

1. Rondo 1910
2. Scherzo 1920
3. Tri pjesme bez riječi 1927
4. Preludij i fuga u c-molu 1943
5. Sonatina 1943
6. Romantika 1937
7. Pjesme rođene grude (10 skladbi) 1934
8. Skladbe za mladež 1940

D. Solo popijevke

1. Na okancu 1907
2. Dođi amo 1907
3. Sedam solo popijevaka 1924
4. Vre tičeki spiju (tenor i klavir) 1924
5. Snešica po brvi hodi 1925
6. Molitva Margarete (sopran i klavir) 1931
7. Tkeš si fletno, tiho tkeš. (tenor i klavir) 1934
8. Vehni fijoica, Tatek veli i Na Ivanje 1943
9. Golub guče, Japo mamo, Nemam oca, Kosci, Prešel je i Lepi Juro 1945

E. Ostale svjetovne popijevke i zborovi

1. Himna mladosti (m. zb.) 1907
2. More (m. zb.) 1907
3. Čežnja (m. zbor + tenor solo) 1907
4. Spas brodarar (mj. zbor + tenor solo) 1907
5. Svuda vlada mir (m. zb.) 1909
6. Deset istarskih pučkih popijevaka (harmonizacija) 1910
7. Ljubica (m. zb.)
8. Budjevice povrh tvrdog grada (za vojnu glazbu) 1912
9. Narodni zborovi (mješ.) 1912)
10. Cvijeće iz narodnog vrta (ž. zbor i orkestar) 1913
11. Narodni vijenac (m. zbor) 1914
12. Noć na Uni (kantata) 1917

SUMMARY

Franjo Lučić, Croatian musician, organist, pedagogue and musical writer (born 31 March 1889 at Kuče near Velika Gorica) has celebrated 80 years of his life. He studied music in Zagreb at School of Music where is later lecturing History. 1918—1927 Zupan of Turopolje. In the years 1921—1961 professor of Polyphone composition and organ at Academy of Music in Zagreb. One of the founders of Polyhymnia School in Zagreb (1944—1945) Rector of Academy of Music 1952—1960. As composer writes orchestral works, piano and organ works, solo songs, choruses one string quartet. He played an important part in Croatian church music too. There are 37 folk songs, 15 motets, 4 Masses and 16 organ works.

Writing quite a number of theoretical books (Harmony, Counterpoint, pholiphonic composition) he helped lecturing at Conservatoires and High schools of Music. According to stylistic orientation, Lučić is neoromantic composer with expressive tendencies towards baroque music and archaic folk music.

da sastavi dispoziciju za velike orgulje Doma sindikata u Beogradu koje je postavila tvrtka Walcker.

Svoj plemeniti i požrtvovni rad združen s oduševljenjem ilirskog zamaha Franjo Lučić uložio je ondje gdje je vidio najveće potrebe. Tako je svoje ime utkao u povijesni razvoj hrvatske glazbe između dva rata. Posvuda cijenjen i poštivan zbog svoje skromnosti i srdačnosti uživao je opće povjerenje svojih suradnika. Dobivao je i vidna priznanja za svoj pregalački rad (izbor za turopoljskog župana, za rektora Akademije, predsjednika Saveza kompozitora).

Iako je njegov skladateljski govor romantičan, u biti eklektičan, on je uspio da u svojim intimnim djelima izrazi duh arhaičnog narodnog melosa (turopoljski zborovi, solo pjesme, Elegija f-mol za orgulje) obogaćujući razdoblje hrvatskog neoromantizma originalnim doprinosom. Upravo u tim manjim nepretencioznim skladbama Lučićev izraz je najjači. Navodim nekoliko citata njegovih suvremenika, koji su to odmah uočili: »Pred drugi svjetski rat nastaje Elegija za orgulje — djelo izrazito intimna značenja, duboko po svojoj misaonosti... Kad bismo pokušali vizuelnim predodžbama dati adekvatne muzičkih tema Lučićevoj Elegiji dali bismo Turopolje s modrikastim sienama lugova i gajeva u predvečerje, mir i smirenost panonske ravnice...

Prva Lučićeva simfonija predstavlja tada sadržajem i oblikom vrhunski domet hrvatske glazbe. Ovdje se po prvi put mogu jasno razabrati dva izvora njegova stvaralaštva: hrvatski, turopoljski arhaički narodni melos i to u neposrednom urođenom a ne čitalačkom pristupu i polifon slog velikih majstora razdoblja baroka... Neoromantični dojam djela plod je vlastitog (tada u Hrvatskoj jedino mogućeg) skladateljskog dozrijevanja.

Janko Barle ovako završava svoj prikaz života i rada Fanje Lučića (Sv. Cec. 1931, sv. 2, str. 63): »Napose Sveta Cecilija, koju je on od njezinog postanka s mnogo ljubavi pratio i podupirao, mora da mu zahvali na njegovoj uspješnoj suradnji. Gotovo pretežni dio svog muzičkog rada posvetio je on crkvenoj muzici, pa ga moramo mirne duše ubrojiti među naše najradinije i najzaslužnije crkvene glazbenike.«

Ovim riječima nemamo što dodati. Poštovanom slavljenuku Franji Lučiću upućujemo srdačne čestitke i izraze iskrene zahvalnosti za nesebični i požrtvovni rad na polju hrvatske crkvene glazbe.

14. Turopoljski narodni zborovi (mješ.) 1930	5. Jednostavni kontrapunkt 1936
15. Spi jalšina Balada 1923	6. Elementarna teorija glazbe i pjevanja (3 sveska) 1940
16. Vilin zdenac (mj. zb.) 1924	7. Kontrapunkt 1951
17. Narodni muški zborovi 1926	8. Polifona kompozicija 1954.
18. Narodni vjenčić (dj. zbor) 1927	Literatura:
19. Tkeš si fletno, tiho tkeš 1934	Sv. Cecilija god. 1931., sv. II str. 61—64
20. O javore (m. zbor) 1935	Barle
21. Raca plava po Dravi (mj. zb.) 1934	Sv. Cecilija god. 1943., sv. III, str. 100
22. Oj Savice 1934	Vidaković
23. Međimurska himna 1946	Sv. Cecilija god. 1943., sv. IV—V, str. 148
24. Za orkestar i solo: Lepi Juro, Vre tičeki spiju, Tkeš si fletno 1950	Vidaković
25. Narodna suita (dj. zbor i orkestar) 1953	Sv. Cecilija god. 1944., sv. III, str. 57
26. Turopoljski nar. vjenčić I, II, III (za mj. zb. i orkestar) 1963	Vidaković
27. Tekla voda, Tužna roža, Jur tri noći 1964	Hrvatski zrnaj, 1944, str. 47—56 A. Goglia
III Teoretsko-pedagoška djela	Muz. Enciklopedija A. Vidaković
1. Elementarna teorija glazbe i pjevanja 1922	Historijski razvoj muz. kulture u Jugoslaviji (Andreis)
2. Harmonija 1924	Elza Rapp: Franjo Lučić kao crkveni skladatelj (diplomska radnja na Institutu za crkvenu glazbu, Zagreb 1967)
3. Solfeggio, obuka zbornog pjevanja 1934	
4. Muzički kalendar 1934	
13. Turopoljska himna (mješ. zbor) 1919	

ZUSAMMENFASSUNG

Franjo Lučić, ein kroatischer Komponist, Organist, Erzieher und Musikologe (geboren in Kuče bei Velika Gorica am 31. März 1889), begeht dieses Jahr sein 80. jähriges Jubiläum. Er studierte die Musik an der Musikhochschule in Zagreb (1909), wo er später auch als Professor tätig war. In den Jahren 1918—1927 war er Abgeordneter für Turopolje und in den Jahren 1921—1961 Professor für die polyphone Komposition und Orgel an der Musikhochschule in Zagreb. Er ist einer der Gründer der Zagreber »Polyhymnia« (1944—1945). Ab 1952 bis 1960 Rektor der Musikakademie. Er komponierte einige Sinfonien, mehrere Kompositionen für Solo, Chor und Orchester u. ä. Bedeutend viel hat er zur Kirchenmusik beigetragen: 37 Volkslieder, 15 Motetten, 4 Messen und 16 Orgelkompositionen. Mit Hilfe einiger theoretischen Handbücher (die Harmonielehre, die Kontrapunktik, die polyphone Komposition) erleichterte er und erweiterte die musikalische Ausbildung an den Musikhochschulen — und mittelschulen. Seinem Stil gehört er zu den Neoromantikern mit ausgesprochenen Neigungen zur barocken Musik und zum archaischen Volksmelos.